

Oikaisuvaatimus aluehallituksen päätökseen koskien ehdokkaiden nimeämistä Oma Hämeen tukipalvelut Oy:n hallitukseen

Aluehallitus 03.11.2025
11088/00.01.08/2025

Valmistelija toimialajohtaja Jussi Savola, puh. 040 330 5512, jussi.savola@omahame.fi

Selostus Oikaisuvaatimuksen kohde

Aluehallituksen päätös 8.9.2025 § 284, jolla on nimetty ehdokkaat Oma Hämeen tukipalvelut Oy:n hallituksen jäseniksi ja hallituksen puheenjohtajaksi.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja perustelut

Aino Närkki on tehnyt 3.10.2025 oikaisuvaatimuksen koskien aluehallituksen päätöstä. Oikaisuvaatimuksessa esitetään, ettei aluehallituksen päätös Oma Hämeen tukipalvelut Oy:n hallituksen jäsenten nimeämisestä täytä lainsäädännön, konserniohjeen eikä hyvän hallintotavan vaatimuksia. Valintaprosessi on toteutettu puutteellisesti, eikä siinä ole huomioitu riittävästi ehdokkaiden riippumattomuutta, sidonnaisuuksia tai asiantuntemusta.

Valinnoissa on sivuutettu tasa-arvolain velvoite esittää sekä mies- että naisehdokkaita jokaiseen jäsenpaikkaan. Aluehallitus ei ole esittänyt perusteluja poikkeamiselle, vaikka laki on sitovaa sääntelyä. Lisäksi ehdokkailta ei ole pyydetty ansioluetteloita tai selvityksiä osaamisesta, mikä on ristiriidassa konserniohjeen vaatimusten kanssa.

Hallituksen kokoonpanossa esiintyy merkittäviä kaksoisrooleja, jotka aiheuttavat eturistiriitoja. Erityisen ongelmallinen on Forssan kaupunginhallituksen puheenjohtajan valinta tukipalveluyhtiön hallituksen puheenjohtajaksi, koska Forssan kaupunki omistaa Loimijoen Kuntapalvelut Oy:n, jonka kanssa tukipalveluyhtiöllä on merkittävä sopimussuhde. Tämä asetelma vaarantaa päätöksenteon puolueettomuuden ja herättää epäilyksiä luottamuksesta yhtiön toimintaan.

Valintaprosessi ei vastaa suurten yritysten hallitusten muodostamisen käytäntöjä. Poliittisin perustein tehty kokoonpano ei palvele yhtiön strategisia tarpeita eikä hyvinvointialueen omistajaohjauksen tarkoitusta. Hyvän hallintotavan mukaisesti hallituksen jäsenten tulee olla riippumattomia, asiantuntevia ja sitoutuneita yhtiön tavoitteisiin. Nämä vaatimukset eivät ole toteutuneet.

Oikaisuvaatimuksessa edellytetään, että aluehallitus käsittelee hallitusvalinnat uudelleen siten, että prosessi perustuu lainsäädäntöön, konserniohjeeseen ja yhtiön edun mukaiseen harkintaan.

Oikaisuvaatimus kokonaisuudessaan on liitteenä.

Vastine oikaisuvaatimukseen

Hallitusjäsenten kompetenssi

Hyvinvointialueesta annetun lain 49 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Hallituksen esityksessä tältä osin on todettu, että yhteisön hallintoelinten valinta on omistajan kannalta käytännössä merkittävin yksittäinen toimenpide, sillä hallitus toteuttaa niitä tavoitteita ja tarkoituksia, joita omistaja on yhteisölle asettanut. Hallituksen valinnassa tulisi aina huomioida yhteisön toimiala ja toiminnan laajuus sekä yhteisön strateginen merkittävyys hyvinvointialueen toiminnassa. Kaikkien tytäryhteisöjen hallitukseen tarvitaan osaamista, mutta vaaditun osaamisen laatu voi olla erilaista. Aluevaltuusto antaa konserniohjeessa hyvinvointialueesta annetun lain säännöksiä täydentävät ohjeet tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämiskäytännöistä.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen 8.9.2025 voimassa olleen konserniohjeen mukaan tytäryhtiöiden hallituksiin valittavien henkilöiden tulee olla henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan soveltuvia hallitustyöskentelyyn. Heiltä edellytetään sellaista osaamista, kokemusta ja ymmärrystä, jonka avulla he kykenevät hoitamaan tehtävänsä menestyksekkäästi konserniyhteisön hallituksen jäseninä. Lisäksi tehtävään valittavilla tulee olla riittävästi aikaa tehtävän huolelliseen ja vastuulliseen hoitamiseen. Edelleen hallitustyöskentelyssä on noudatettava voimassa olevaa lainsäädäntöä. Valinnoissa on otettava huomioon tasa-arvolain vaatimukset sukupuolten edustuksesta, ja hallituksen jäsenten on täytettävä osakeyhtiölain sekä hyvinvointialuelain asettamat kelpoisuusvaatimukset. Hallituksen kokoonpanoa määriteltäessä on varmistettava, että jäsenillä on riittävä taloudellinen ja liiketoiminnallinen asiantuntemus, joka vastaa yhtiön toimialan tarpeita. Lisäksi hallituksen jäsenten tulee ymmärtää hyvinvointialueen omistajaperiaatteet ja yhtiökohtaiset strategiset tavoitteet sekä sitoutua niiden toteuttamiseen.

Yhteenvedon voi todeta, että sääntely ja konserniohje jättävät aluehallitukselle harkintavaltaa sen suhteen, millaista osaamista hallitusjäseniltä edellytetään. Aluehallitus on voinut toimivaltansa puitteissa arvioida, että tukipalveluyhtiön hallitukseen ehdolle asetettavat jäsenet omaavat yhteisön toimialasta riittävän talouden ja liiketoiminnan asiantuntemuksen ja täyttävät muuten konserniohjeen hallitusjäsenille asettamat vaatimukset.

Tasa-arvolain vaatimukset

Oikaisuvaatimuksessa esitetään, että aluehallituksen päätös olisi ollut tasa-arvolain vastainen. Tasa-arvolain 4 a §:n mukaan mm. hyvinvointialueen tytäryhteisöissä on oltava naisia sekä miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Aluehallitus on huomionnut valinnoissa tasa-arvolain 4 a §:n vaatimukset sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta.

Tasa-arvolain 4 a § 3 momentin mukaan viranomaisten ja kaikkien niiden tahojen, joita pyydetään nimeämään ehdokkaita pykälässä tarkoitettuihin toimielimiin, tulee mahdollisuuksien mukaan ehdottaa sekä naista että miestä jokaista jäsenpaikkaa kohden. Kyse ei ole ollut pakollisesta vaatimuksesta, vaan mies- ja naisehdokasta tulee esittää ”mahdollisuuksien mukaan.” Aluehallitus on voinut nimetä tukipalveluyhtiön hallitukseen viisi jäsentä eikä jokaista jäsenpaikkaa kohden ole ollut välttämätöntä nimetä kahta ehdokasta.

Kaksoisroolit

Oikaisuvaatimuksessa on tuotu esiin, että hyvinvointialueen tukipalveluyhtiön hallituksen puheenjohtaja toimii samanaikaisesti Forssan kaupunginhallituksen puheenjohtajana. Oikaisuvaatimuksessa on katsottu, että tämä kaksoisrooli aiheuttaisi esteellisyyden tai eturistiriidan erityisesti tilanteissa, joissa tukipalveluyhtiön hallitus käsittelee Forssan kaupungin omistaman tukipalveluyhtiön sopimusasioita.

Osakeyhtiölain 6 luvun 4 §:n mukaan hallituksen jäsen ei saa osallistua asian käsittelyyn, jos hän on esteellinen. Esteellisyys voi syntyä, jos hallituksen jäsenellä on asiassa henkilökohtainen tai lähipiirisuhteeseen perustuva intressi. Lähipiiriin katsotaan kuuluvan myös yhteisöt, joissa henkilö toimii johtavassa asemassa. Tällainen tilanne voi syntyä henkilölle, joka toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana kunnassa, joka omistaa sopimuksen osapuolena olevan yhtiön. Tällöin kyseessä voi olla ns. välillinen lähipiirisuhde, joka edellyttää esteellisyyden arviointia tapauskohtaisesti.

Hallintolain 28 §:n mukaan henkilö on esteellinen, jos hän toimii hallituksen jäsenenä tai johtavassa asemassa yhteisössä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Tämä ns. yhteisöjäävi soveltuu esimerkiksi tilanteisiin, joissa kunnallisen yhtiön sopimusasioita käsitellään hyvinvointialueen tukipalveluyhtiön hallituksessa. Esteellisyys ei kuitenkaan ole automaattinen, vaan se syntyy yksittäisissä asioissa, joissa henkilön riippumattomuus voi vaarantua.

Kuntalain 97 § viittaa hallintolain esteellisyysäännöksiin ja korostaa, ettei esteellisyys estä henkilön valintaa toimielimeen, vaan rajoittaa hänen osallistumistaan yksittäisten asioiden käsittelyyn. Näin ollen henkilön valinta hyvinvointialueen tukipalveluyhtiön hallituksen jäseneksi ja puheenjohtajaksi ei ole lainvastainen, vaikka hän toimii samanaikaisesti Forssan kaupunginhallituksen puheenjohtajana.

Vastineena oikaisuvaatimukseen voidaan todeta, että Forssan kaupunginhallituksen puheenjohtaja voi toimia hyvinvointialueen tukipalveluyhtiön hallituksen jäsenenä ja yhtiön hallituksen puheenjohtajana. Hänen tulee yhtiön toiminnassa kuitenkin noudattaa esteellisyysäännöksiä ja pidättäytyä osallistumasta niihin yksittäisiin asioihin, joissa hänen riippumattomuutensa voisi perustellusti vaarantua. Esteellisyyskysymykset voidaan ratkaista tapauskohtaisesti asian käsittelyn yhteydessä. Muuten hallituksen jäsenten sidonnaisuudet on arvioitu osakeyhtiölain, hallintolain ja tuolloin voimassa olleen konserniohjeen mukaisesti.

Yhteenvedon voi todeta, että valintaprosessi on toteutettu hyvinvointialueen omistajaohjauksen periaatteiden mukaisesti. Hallituksen kokoonpano tukee yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttamista ja varmistaa omistajaohjauksen tarkoituksen toteutumisen. Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty mitään sellaisia perusteita, että aluehallituksen päätös pitäisi kumota ja asia käsitellä uudelleen. Oikaisuvaatimus on siten hylättävä.
(JS)

Toimivallan peruste	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 139.2 §
Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys	Aluehallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen.

Päätös

Täytäntöönpano Asiaote / oikaisuvaatimuksen tekijä

Muutoksenhaku Aluevalitus